

Ilm - tsüklon Nartsiss tõi Birmale hukatust

Autor

Ain Kallis

«Seltsimees rahvakomissar, äsja teatati uputusest Volgamaal!» ☞ «Otsekohe abinõud tarvitusele võtta!»
-☞ «Kas uputuse vastu?» - «Nende vastu, kes teateid levitavad!»

Samasugust dialoogi kui kaheksakümmend aastat tagasi Venemaal võib ilmselt kuulda paljudes diktatuuririikides.

Mõne päeva eest tabas Myanmarit ehk Birmat tugev troopiline tsüklon nimega Nargis (pärsia keeli - nartsiss). Üle 50 meetri sekundis puhuvad tuuled ja tormilained, mis küündisid rannikul

3,5 meetrini, tekitasid Ayeyarwady (Irrawaddy) jõe deltas tohutuid purustusi. Hukkunute arvu vaevalt et kunagi teada saame, kardetavasti on neid rohkem kui sada tuhat.

Tsükloni arengut (orkaane ehk taifuune nimetatakse sealkandis lihtsalt tugevateks tsükloniteks) jälgisid mitmed ilmteenistused valvsalt juba aprilli lõpul. Esialgu arvati, et torm keerab «Kolkata teele», st endise nimega Calcutta poole, too suundus seevastu hoopis itta.

Siiski jõudsid India sünoptikud Kagu-Aasia maid ohu eest 48 tundi ette hoiatada.

Birma rahvast tabas loodusõnnetus aga täiesti ootamatult. Ootamatu oli ka valitsuse reageering maailma üldsuse abipakkumistele: kraami võiks küll saata, ainult mitte päästemeeskondi!

Näis, nagu oleks saja tuhande kaotus täpe poolesaja miljoni elaniku kohta. Muidugi ☞ mitmel Ladina-Ameerika või Aafrika maal on just kliima☞okk (loodusõnnetused) viinud riigi vastu sotsiaalsele ning poliitilisele krahhile.

Positiivne näide: India ja Pakistan suutsid vaidlusaluses Kashmiris pärast sealset maavärinat koostööd teha.

Tüdruk taltus, poiss kogub jõudu

Vaikse ookeani kandis on üks tüdruk ja poiss, kes mõjutavad miljonite inimeste saatust palju enam kui mingid koerad, hobused ja muud astroloogilised elukad. Nende nimed on La Niña ja El Niño. Esimene tähendab hispaania keeles tüdrukut, teine poissi (kliimaga seotult ka jõululapsukest, sest ta kukub tegutsema just jõulupühade aegu).

La Niña on ilmastikunähtus, mida iseloomustab erakordselt madal temperatuur Vaikse ookeani idaosas. Vastupidist protsessi kutsutakse aga poisi järgi. Mõlemad mõjutavad suure osa maakera kliimat. Alad,

mis saavad tavaliselt palju vihma, muutuvad kuivaks ja vastupidi. Praegu on lapsukestel hingetõmbeaeg,

Mis tuleb?

Pühapäeval pahvakas sooja, edasi jälle jahedam. Seda pakub meile kellegi Sybille Rininslandi poolt Marcoks ristitud antitsüklon. (Rõhkkondade nimesid müüb Berliini vabaülikool juba mitukümmend aastat.)

Karta on kõva öökülma! Nii et kuu keskel algavat ametlikku rannahooaega võivad täiel kerel nautida vaid talisuplejad. Aiapidajaile rahvatarkus: lehekuu külm jätab õunad ussideta. Ja vastupidi.